

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 17 grudnia 2024 r.
w sprawie **P.K.**
skazanego z art. 198 k.k.
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku
z 24 kwietnia 2024 r., sygn. akt V Ka 286/24
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku
z 5 grudnia 2023 r., sygn. II K 984/23

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 5 grudnia 2023 r. Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku w sprawie o sygn. II KK 984/23 uznał P.K. winnego tego, że w dniu 3 października 2021 r. w G., wykorzystując stan bezradności wywołany snem doprowadził A.K. do poddania się innej czynności seksualnej w ten sposób, że po uprzednim zdjęciu jej bielizny dotykał jej warg sromowych i pochwy, wkładał penisa między uda oraz

dotykał nim pośladków pokrzywdzonej, tj. czynu z art. 198 k.k., i za to, przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do 1 października 2023 r., na podstawie art. 198 k.k. skazał oskarżonego i wymierzył mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności.

W pkt. 2 wyroku na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzeczono od oskarżonego na rzecz A.K. nawiązkę w wysokości 30.000 złotych.

W pkt 3 wyroku, na podstawie art. 41a §1 i 4 k.k. tytułem środka karnego orzekł wobec oskarżonego P.K. zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej A.K. na odległość mniejszą niż 100 metrów przez okres 5 lat oraz zakaz kontaktowania się z pokrzywdzoną A.K. bezpośrednio i pośrednio za pomocą środków teleinformatycznych przez okres 5 lat, z wyjątkiem kontaktu niezbędnego dla celu zapłaty orzeczonej nawiązki.

Na skutek apelacji obrońcy, Sąd Okręgowy w Gdańsku, wyrokiem 24 kwietnia 2024 r. sygn. akt V Ka 286/24 zmienił zaskarżony wyrok, w ten sposób, że z opisu czynu przypisanego skazanemu wyeliminował ustalenie „po uprzednim zdjęciu jej bielizny” oraz uchylił rozstrzygnięcie z pkt. 3 wyroku.

Kasację od wyroku złożył obrońca oskarżonego i zarzucił rozstrzygnięciu:

1. polegające na rozpoznaniu niniejszej sprawy przez Sąd Rejonowy orzekający w składzie nienależycie obsadzonym, w którym zasiadał Sędzia Sądu Rejonowego, powołany do pełnienia urzędu na stanowisko sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dn. 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, niespełniającej wymogu niezależności, co w efekcie doprowadziło do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 konwencji o ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sprawy co stanowi obrazę art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. tj. z dnia 7 grudnia 2023 r. (Dz.U. z 2024 r. poz. 37);
2. polegająca na wydaniu wyroku skazującego i braku umorzenia postępowania karnego pomimo występowania negatywnej przesłanki procesowej wyłączającej prowadzenie postępowania o czyn z art. 198 k.k. w postaci braku wniosku o

ściganie pochodzącego od osoby uprawnionej, co stanowi bezwzględną przesłankę procesową i obrazę art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.;

3. polegające na braku przeprowadzenia przez sąd pierwszej i drugiej instancji z urzędu czynności przesłuchania pokrzywdzonej z udziałem obrońcy oskarżonego, którego oskarżony ustanowił dopiero na późniejszym etapie postępowania, a którego udział w czynności był obowiązkowy, a który nie wziął w niej udziału z przyczyn od siebie niezależnych, co skutkowało niemożliwością uczestnictwa w czynności z udziałem świadka i zadania pytań świadkowi, a w konsekwencji ograniczyło prawo skazanego do obrony; co stanowi obrazę art. 167 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. w zw. z art. 117 §2 i 2 a k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k.;

4. polegające na braku przeprowadzenia przez sąd pierwszej i drugiej instancji z urzędu dowodu z ponownego przesłuchania pokrzywdzonej z udziałem biegłego psychologa, pomimo iż wyszły na jaw istotne okoliczności wymagające wyjaśnienia, a wskazujące na występowanie u pokrzywdzonej zaburzeń lękowych, w tym skłonności do nadawania zdarzeniom zaistniałym znaczenia większego niż ono miało, przy jednoczesnym braku bezsprzecznego ustalenia stanu bezradności pokrzywdzonej, co doprowadziło do wydania wyroku skazującego opartego na niekompletnym materiale dowodowym, który nie pozwalał na ustalenie w sposób jednoznaczny przebiegu zdarzenia ani też stanu bezradności pokrzywdzonej, co stanowi obrazę art. 167 k.p.k. w zw. z 185 c § 1 a i 2 k.p.k. w zw. z 9 k.p.k. z art. 458 k.p.k.;

5. polegające na braku przeprowadzenia przez sąd pierwszej i drugiej instancji z urzędu dowodu z ponownej opinii biegłego psychologa w zakresie oceny stanu psychicznego pokrzywdzonej tj. czy pokrzywdzona znajdowała się w stanie bezradności wywołanej snem, co wymagało wiadomości specjalnych, pomimo zmiany opisu czynu przypisanego skazanemu wyłącznie z uwagi na fakt braku możliwości stwierdzenia stanu bezradności wywołanego upojeniem alkoholowym u pokrzywdzonej w chwili zdarzenia, w konsekwencji czego doszło do wydania wyroku skazującego opartego na niekompletnym materiale dowodowym, co stanowi obrazę art. 167 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 9 k.p.k. z art. 458 k.p.k.;

Autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonych wyroków tj. wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku oraz wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Gdańsku.

W odpowiedzi na kasację, prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy jest oczywiście bezzasadna, dlatego została oddalona na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Odnosząc się do treści kasacji wskazać należy, że w doktrynie i w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że uchybienia wymienione w art. 439 § 1 k.p.k. zachodzą tylko wtedy, gdy zaistniały w rzeczywistości, a nie pozornie, zaś przepisy regulujące bezwzględne przyczyny odwoławcze muszą być interpretowane ściśle. Zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej nie może abstrahować od rzeczywistego przebiegu postępowania sądowego. Nie można pod pozorem uchybień określanych jako bezwzględne przyczyny odwoławcze wnosić nadzwyczajnej skargi, dopatrując się naruszenia prawa w oparciu o okoliczności, które nie dają podstaw do przyjęcia takiego zaistnienia (*tak: postanowienie SN z 18.04.2019 r., III KK 65/18, LEX nr 2650301*).

Skarżący podnosi wystąpienie w sprawie wystąpienie bezwzględnych przyczyn odwoławczych określonych w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. oraz art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. Jednakże wbrew twierdzeniom autora kasacji, żadna z tych przyczyn nie wystąpiła w przedmiotowej sprawie.

W pierwszym z zarzutów skarżący upatruje wystąpienia w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z uwagi na fakt wydania w pierwszej instancji orzeczenia przez sędziego, który został powołany na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. Uzasadniając wywiedziony zarzut autor kasacji powołuje się na uchwałę składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (sygn. akt BSA I-4110-1/20, OSNK z. 2/2020, poz. 7), zgodnie z którą: „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. [...] zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba

powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności” (pkt 2 uchwały)”. Zgodnie więc ze stanowiskiem zaprezentowanym w uchwale zmaterializowanie się uchybienia polegającego na nienależytej obsadzie sądu mającej wynikać z udziału w procesie nominacyjnym wymaga każdorazowo wskazania wpływu wadliwości procesu nominacyjnego na treść zaskarżonego orzeczenia. Skarżący się z tej powinności nie wywiązał. Nie wskazał bowiem w treści kasacji na jakiegokolwiek okoliczności dotyczące wpływu wadliwego powołania na treść orzeczenia.

Należy mieć również na uwadze, że wbrew twierdzeniom autora kasacji ww. uchwała nie ma waloru normatywnego, co wynika wprost z wyroku Trybunału Konstytucyjnego w z 20 kwietnia 2020 r., o sygn. U 2/20. W wyroku tym Trybunał stwierdził, że wskazana uchwała Sądu Najwyższego jest niezgodna z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm. OTK-A 2020, poz. 61 (Dz. U. z 2020 r. poz. 376)).

Skarżący odwołuje się w treści kasacji również do uchwały SN z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022/6/22) w której Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że brak jest podstaw do przyjęcia *a priori*, że każdy sędzia sądu powszechnego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r., nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie

obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Reasumując powyższe rozważania, stwierdzić należy, że autor kasacji, chcąc skutecznie podnieść zarzut naruszenia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. winien wskazać konkretne argumenty uzasadniające, że jego zdaniem sędzia B.L. nie spełnia minimalnego standardu bezstronności i niezawilości przy rozpoznaniu sprawy będącej przedmiotem kasacji. Skarżący takich argumentów skutecznie nie wskazał.

Chybione okazały się też zarzuty z pkt. 2 i 3 kasacji. Przestępstwo przypisane skazanemu, na skutek nowelizacji Kodeksu karnego oraz Kodeksu postępowania karnego dokonanej ustawą z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz ustawy Kodeks postępowania karnego, jest ścigane z urzędu. Dodatkowo, w sprawie nie zachodził przypadek obrony obligatoryjnej, zaś udział obrońcy w przesłuchaniu pokrzywdzonej nie był obowiązkowy, w związku z czym w sprawie nie zaistniało również chybiecie określone w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. W tym miejscu należy również odnieść się do treści art. 185 c § 1 a i 2 k.p.k. Z treści § 2 tego przepisu wynika jedynie, że obrońca ma prawo wziąć udział w przesłuchaniu, o którym mowa w § 1a, Z kolei jak słusznie zauważył sąd odwoławczy od dnia 15 sierpnia 2023 roku, zgodnie z brzmieniem 185 c § 1a k.p.k. w sprawach o przestępstwa określone w § 1 pokrzywdzonego, który w chwili przesłuchania ukończył 15 lat, przesłuchuje się w charakterze świadka tylko wówczas, gdy jego zeznania mogą mieć istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, i tylko raz, chyba że wyjdą na jaw istotne okoliczności, których wyjaśnienie wymaga ponownego przesłuchania, lub w razie uwzględnienia wniosku dowodowego oskarżonego, który nie miał obrońcy w czasie pierwszego przesłuchania pokrzywdzonego. Prawidłowo więc sąd odwoławczy stwierdził, że brak było podstaw do wezwania pokrzywdzonej A.K. na rozprawę i ponownego jej przesłuchania, bowiem nie zachodziły wątpliwości wymagające takiej czynności, a nadto z wnioskiem takim nie wystąpił oskarżony ani też obrońca oskarżonego. W okolicznościach przedmiotowej sprawy ponowne przesłuchanie pokrzywdzonej, wymagało więc wniosku obrońcy, który, jednakże nie został złożony.

W zarzutach z pkt. 4 i 5 autor kasacji upatruje naruszenia przepisów postępowania w nieprzeprowadzeniu przez sądy obu instancji czynności

ponownego przesłuchania pokrzywdzonej oraz dopuszczenia ponownej opinii biegłego psychologa w zakresie oceny stanu psychicznego pokrzywdzonej.

Stwierdzić należy, że warunkiem skuteczności zarzutu kasacyjnego naruszenia normy z art. 167 k.p.k., jest wskazanie na obiektywnie istniejące powody, dla których sąd nie podjął inicjatywy dowodowej, którą podjąć należało. Sąd oddawczy w sposób należyty uzasadnił, dlaczego w sprawie nie było konieczności dopuszczenia ponownej opinii biegłego psychologa w zakresie oceny stanu psychicznego pokrzywdzonej, zaś twierdzenia skarżącego ograniczają się jedynie do wyrażenia swej własnej, subiektywnej oceny, nie uwzględniającej zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. W zakresie zarzutu z pkt. 4 kasacji aktualne są uwagi w zakresie art. 185 c § 1 a i 2 k.p.k.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, kasacja obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadna podlegała oddaleniu, o czym Sąd Najwyższy orzekł w części dyspozytywnej zapadłego w niniejszej sprawie postanowienia, obciążając przy tym skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego. Wobec oddalenia kasacji bezprzedmiotowe stało się rozstrzygnięcie w przedmiocie wstrzymania wykonania zaskarżonego kasacją orzeczenia.

[WB]

[f.n]